

CITES-verdrag

Alle vakbladlezers zullen wel eens van het CITES-verdrag gehoord hebben. Dit is het verdrag inzake internationale handel in bedreigde dieren en planten (Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora). De Europese Unie heeft hiervan ook een eigen communautaire CITES-verordening gemaakt. Invoer van bijvoorbeeld de stereotype ivoren slagtaand is daarmee niet zonder meer mogelijk. In een recente uitspraak van de Amsterdamse rechtbank lees ik dat een musicus wordt veroordeeld omdat hij “een ivoren ring, zijnde een onderdeel van een muziekinstrument te Schiphol binnen het grondgebied van Nederland heeft gebracht” (Rb. Amsterdam 2 oktober 2008). Het betrof hier de ivoren toptring van een fagot. Zelf speel ik al jaren Schotse doedelzak en opeens realiseer ik me dat daarop zelfs vier van deze toptringen (ivory

foto Fred Kistenkas

ring caps) zitten: drie op de drones (de stokken met die karakteristieke bas en tenor-tonen) en één op de chanter, waar je de melodie op speelt. Ik heb mijn doedelzak destijds diep in de Highlands opgehaald bij R.T. Shepherd & Son, de onbetwiste Stradivari onder de doedelzakbouwers, en in mijn argeloosheid gewoon in mijn auto en op de boot naar IJmuiden meegenomen

en ingevoerd zonder mij over CITES te bekommeren.

Op mijn tartan kilt heb ik tot mijn schrik bovendien ook nog eens een front-tas: de traditionele *sporrán* van zeehondenbont (!). Zo te zien van de grijze zeehond: ook van Shepherd en door mij ingevoerd. Tja, het hoort allemaal bij Schotland zoals je ook Hogmanay viert of ons volkslied *Flower of Scotland* keihard meeschreeuwt bij een rugby-interland.

Terug naar onze onfortuinlijke fagottist. Die probeert er in de rechtszaal kennelijk nog een lolletje van te maken: “De economische politierechter is van oordeel dat de stelling van verdachte dat het ivoor waarschijnlijk van een mammoet afkomstig is niet aannemelijk is geworden.” Je kan maar beter serieus blijven bij de rechter, zo is mijn ervaring van dertig jaar juridisch onderzoek. De reactie van de rechter is dan ook voor insiders voorspelbaar en vernietigend: verdachtes verklaring “dat er tussen Bohemen en Siberië ruilhandel bestond”, is in dat opzicht te vaag en verdachte is daarmee schuldig. Einde verhaal.

Het komt allemaal toch een beetje over als een brave mycologische onderzoeker die opgepakt wordt wegens overtreding van het paddo-verbod. Hoe lossen we dit nou allemaal netjes strafrechtelijk op? Ik stel voor de zaak van de nietsvermoedende mycoloog te seponeren (sepot betekent dat het openbaar ministerie niet overgaat tot strafvervolging), maar uw doedelzakspeler daarentegen keihard aan te pakken. Als jurist had-ie immers toch beter moeten weten. Alhoewel... ik heb het toch nog even op de pakbon nagekeken en gelukkig blijkt mijn doedelzak imitatie-ivoren ringen te hebben en ook die traditionele *sporrán* is bij navraag volkomen legaal en zelfs volgens de regels van Scottish Natural Heritage geproduceerd. Gelukkig, bij nader inzien toch niet strafbaar...

Fred Kistenkas
 Alterra en Wageningen Universiteit
fred.kistenkas@wur.nl

Grote waternavels, exotische penseelkrabben en dramatisch weinig vlinders

Met het slaan van de vinken en de in bloei komende krokussen leek het begin maart toch eindelijk lente te worden in ons land. Dat was langer wachten dan we inmiddels gewend waren. In het recordvroege 2008 was de natuur 6 weken eerder. De afgelopen winter laat zich het best vergelijken met een gemiddelde winter meer dan 20 jaar geleden. Ondanks de kou was er veel nieuws uit de natuur te melden.

Goed nieuws kwam uit Zuid-Limburg waar in januari een lynx werd gespot. Bij veel mensen gaat het hart dan sneller kloppen maar het is uitgesloten dat hij zich hier gaat vestigen met een territoriumbehoefte van minstens 200 km². Ik werd triest van het bericht van Vogelbescherming Nederland dat er in landen als Frankrijk, Italië, Spanje en Griekenland jaarlijks zo'n 1 miljoen Kieviten in de pot belanden, zo'n 13 tot 24 procent van de totale populatie. Tijd voor wat sterkere internationale actie lijkt me. Ook van het bericht van de Vlinderstichting dat 2008 het slechtste vlinderjaar was sinds de metingen in 1990 begonnen werd ik niet vrolijk. Gelukkig lijken de zeldzame veenbesblauwtjes, veenbesparelmoervlinders en veenhooibeestjes zich te stabiliseren.

Er zijn ook soorten die vooruit gaan. FLORON maakte bekend dat de grote watervan in 2008 op een recordaantal plaatsen werd waargenomen. Daar worden de waterbeheerders niet blij van. Het is nog afwachten of de koude winter de opmars van de watervan kan tegengaan.

foto Peter van Bragt

Penseelkrab

De eerste tekenen zijn er dat dit voor diverse nieuwkomers inderdaad geldt. Stichting Anemoon meldde dat fluwelen zwemkrabben en ruigkrabbetjes massaal zijn gestorven door de kou. De exotische penseelkrab, die sinds 2000 in onze kustwateren voorkomt, is de strenge winter echter zeer goed doorgekomen en opvallend actief gebleven. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de concurrentiepositie ten opzichte van autochtone zeedieren en de ecologische schade die deze krab veroorzaakt zal waarschijnlijk verder toenemen. Ik ben benieuwd wat de ontknopning van deze ontwikkelingen zal zijn.

Arnold van Vliet

arnold.vanvliet@wur.nl
www.natuurbericht.nl
www.natuurkalender.nl

Omdat bomen zo langzaam groeien, en omdat wandelaars gelukkig niet overal mogen komen, heerst er ook in het kleinschalige Nederlandse bos vaak een serene rust. Dat kan sterk bijdragen aan uw geluksgevoel. Onderzoek heeft dat aangetoond. Helaas toont ander onderzoek weer aan dat in 80% van het Nederlandse bos helaas wél verkeersgeluiden te bespeuren zijn. Tant pis (niets aan te doen). Maar allerlei rommel, dat is toch wel echt onnodig en storend. Wat is dit nu weer?

- Het is een restant van een luchtballon van het KNMI voor metingen in de middelhoge luchtlagen.
- Dit is een Oosterse Ballon, een zogenaamde 'dreamflyer'; als je die oplaat komen je dromen zeer waarschijnlijk uit.
- De zak in de boom bevat apparatuur waarmee de luchtvochtigheid in het bos kan worden gemeten, maar is helaas door vernieling in het ongereede geraakt.
- Deze zakken hangen er om de energie-reepappartjes van mountainbikers op te vangen, zodat ze die niet in het bos hoeven te gooien; dit is één van de beleidsadviezen geweest uit een rapport van Alterra voor het Bosschap over het verminderen van zwerfvuil en ander recreatie-ongemak.
- Stormen kunnen bomen werpen, maar ook kampeerders treffen: dit is een mini tentje van kinderen die door een storm van de nabijgelegen camping weggeblazen is. De

foto Renske Schulting

- beuken hebben nergens last van, gelukkig.
- Het is een Multifunctional Detection Device (MDD testseries 2.01), dat door Natuurmonumenten in haar terreinen nabij het Gooi wordt uitgetest: het is zowel een GPS baken, een meetinstrument voor fijnstof, alsmede een resonatiezak voor vliegverkeerlawaaioverlast. Je hangt het een dag in een boom en je weet het. Dat vinden ze op Schiphol niet leuk!

Ook een wens in doen. Net zoals een briefje aan de vlieger. Luister ook eens naar André Hazes' lied hierover, refrein: "Ik heb hier een briefje voor m'n moeder/die hoog, hoog in de hemel is/deze brief bind ik vast aan m'n vlieger/tot zij hem ontvangt, zij, zij die ik mis". Mooi sentiment, niet waar? Maar ondertussen wordt het in het bos wel een rommelteje.

Ido Borkent en Renske Schulting
met dank aan ons vaste testpanel.

Oplossing:
Antwoord b dus: het is een inderdaad Dreamflyer, een soort mini-luchtballon. Deze kun je kopen in de betere toko, en natuurlijk op de wereldwinkelniermet. Ze zijn van rijstpapier rond een eenvoudig metalen frame gemaakt. Er zit een brandertje in van materiaal dat volledig verbrandt. Het geeft een aardig effect in het donker. Nu ja, en als je er gevoolig voor bent is het een mystieke beleving: door de verwarming van de lucht in de ballon stijgt deze op en vanaf de grond zie je een lichtpuntje langzaam aan den einder verder verdwijnen. Je kan er